

על הפרק

מכסה ארצית של שומן

על פי ההסכמים הקיימים נקבעת המכסה הארצית לפי הרכיב שצריכתו היא רבה יותר. בשנים האחרונות היתה צריכת החלבון גבוהה יותר כשהפרש בצריכה היה בשיאו בשנת 1990 והגיע ל-115 מיליון ליטר וירד בשנת 1991 ל-45 מיליון, בשנת 1992 ל-20 מיליון ליטר ובשנת 1993 המגמה נמשכת.

השינויים בהפרש בין צריכת החלבון והשומן, נובעים משלושה גורמים: טעם הצרכנים, תמחור המוצרים ותכולת החלב הגולמי.

- **טעם הצרכנים** השתנה בשנים האחרונות בצורה חדה מ-2.72% שומן בליטר המשוק בשנת 1990, ל-3.12 בשנת 1993, שינוי זה מוסבר בחלקו בהצטרפות העולים מרוסיה למעגל הצרכנים.
 - **תמחור המוצרים** תמך גם הוא בהקטנת הפער. מתמחור של 40:60 חלבון:שומן בשנת 1990 שונה התמחור 30:70 שגרם להוזלת המוצרים השמנים וייקר המוצרים עשירי החלבון ובעקבות כך לצריכה מוגברת של מוצרים עשירי שומן וירידה בצריכת המוצרים עשירי החלבון.
 - **תכולת החלב הגולמי** השפיעה גם היא על ירידת הפער ומקבלת חלב גולמי בתכולות של 3.16% שומן ו-2.997% חלבון בשנת 1990 (הפרש בין חלבון ושומן של כ-163 אלפיות), הגענו להרכב חלב גולמי של 3.091% שומן ו-3.038% חלבון (הפרש של 53 אלפיות בין חלבון ושומן). המכסה הארצית הכוללת של חלב בארץ נובעת מצריכת המוצרים בסל המתוכנן. הצריכה בסל הבלתי מתוכנן משמשת וסת לקליטת החלב החריג.
- במסגרת הסל המתוכנן, צריכת החלבון היתה גדולה יותר בשנים האחרונות ולכן שימשה צריכת החלבון לקביעת המכסה הארצית. בסל הלא מתוכנן צריכת השומן גדלה יותר ומגיעה לכ-40 מיליון ליטר, בעוד שצריכת החלבון מגיעה לכ-20 מיליון ליטר בלבד.
- במצב שבו עוברת צריכת השומן את צריכת החלבון בסל המתוכנן רק ב-20 מיליון ליטר וייצור החלב החריג יגיע ל-4% מעל המכסה, יוצר עודף חלבון של 60 מיליון ליטר, עם שימושים בארץ של 20 מיליון ליטר בלבד. את היתרה של החלבון בהקף 40 מיליון ליטר יהיה צורך לייצא במחירים נמוכים ביותר. ייצוא החלבון עד גבול של 83 מיליון ליטר יחול על הצרכן.
- בראיה לאומית אין כל הגיון להפיל עלות מיוחדת זו על הצרכנים ולכן, היה נכון לפעול באופן דחוף לשינוי תימחור המוצרים לצרכן ולהחזירו למצב שהיה בשנת 1990, ליחס של 40:60 חלבון:שומן ובכך למתן את צריכת השומן ולהגביר את צריכת החלבון.

דניאל פרי

תמונת השער: ימי הקיץ הלוהטים והיבשים כמעט ומאחורינו – הסתיו והחורף בשער ועמם "גשמים בעתם" והבוץ ומי הנגר המתלווים אליהם. מאחר שבעיות של איכות סביבה עלולות להתעורר בעקבות היעדר שליטה נאותה על מוצאה התחתי של הרפת, בכוונתו להבליט את הבעייתיות של הנושא ברפת ואולי אף להציג פתרונות בהתאם. לכן, נבקש ממשרדי התכנון בראש וראשונה, אך גם מן הרפתנים עצמם, לשתף את הציבור היותר רחב ברעיונותיהם והשניהם בנדון – לנצל ההזדמנות ולשלוח לנו מעבודותיהם העוסקים בזבל ובשפכי הרפת למיניהם.

בתמונת השער, שטיפת רצועת ההאבסה במי זבל ממוחזרים, שעברו הפרדת המוצקים באמצעות מתקן מיוחד. צולם במאי השנה ברפת יונתן.